

Barentsbilder etter 1rtusenskiiftet

TITTEL: Den nye nordomr1depolitikken
FORFATTERE: Geir H1nneland og Leif Christian Jensen
FORLAG: Fagbokforlaget, 2008
ANMELDT AV: Odd Gunnar Skagestad

HIMMELRETNINGEN NORD er noe som vi nordmenn har et s1rlig stemningsmettet forhold til, jfr. Rolf Jacobsens forterpede dikt med samme navn.¹ Aviser og tidsskrifter – etterhvert ogs1 b1ker og blogger – har i senere 1r n1rmest flommet over av artikler hvor forskere, akademikere, politikere, embetsmenn og alleh1nde operat1rer har tatt for seg stikkordet «nordomr1dene» – med eller uten stor forbokstav, og med st1rre eller mindre grad av faglig innsikt, engasjement eller suffisanse. «Nordomr1dene» er blitt et av v1r tids hotteste og mest sexy temaer.

Men vil det vare? FNI-forskerne H1nneland og Jensen stiller selv sp1rsm1let – avslutningsvis (s.169) – i sin blodferske bok **Den nye nordomr1depolitikken**: «I skrivende stund er kanskje det mest interessante sp1rsm1let om nordomr1deeuforien er p1 hell». Innen de kommer s1 langt har forfatterne imidlertid med fr1tsende appetitt boltret seg i dette tidsriktige (enn s1 lenge) saksfeltet for hva det er verdt – og litt til.

ALLREDEB i forordet legges listen p1 et behagelig h1yt niv1 med en informativ programerkl1ring: «Boken er deskriptiv og til en viss grad forh1pentligvis ogs1 analytisk. Den er alts1 ikke normativ – verken i den ene eller den andre retningen». Greit 1 vite, og – som leseren vil oppdage – en stort sett korrekt observasjon, n1r unntas enkelte h1yst berettigede hjertesukk som (p1 s.163) f1lgende: «Tendensen til 1 stemple skeptikere som uvitende, surmulende eller upatriotiske synes vi er det minst tiltalende ved den store norske nordomr1deeuforien».

Men H1nneland og Jensen holder ellers hva de lover, p1 det deskriptive s1vel som det analytiske gebet. Boken er oversiktlig strukturert, med ryddige tematiske inndelinger (generell nordomr1depolitikk, petroleumspolitikk, havmilj1forvaltning, fiskeriforvaltning) under de to hovedbolkene *Politikkutformingen* (bokens Del II) og *Debattene* (Del III).

OG ANALYSEN? For leseren b1r det v1re s1rlig interessant 1 se hvordan forfatterne makter 1 dissekere den pomp1se, forblommede og ikke minst komplekse *retorikken* som dette motetemaet er innhyllt i, videre hvorvidt de makter 1 relatere v1r tids toneangivende virkelighetsoppfatninger p1 dette saksfeltet til politikken og historiens «lange linjer».

Det f1rste lykkes bra, spesielt i den serien av «diskursanalyser» som inng1r i bokens Del III. Boken formidler ogs1 en klar forst1else av at «nordomr1dene» ikke er et geografisk stedsnavn eller et avgrenset territorialt begrep, men f1rst og fremst et politisk begrep med skiftende og t1yelig innhold. Dette inneb1rer imidlertid ogs1 et tiln1rmet ul1selig definitorisk problem med hensyn til begrepet «(norsk) nordomr1depolitikk». Det fastsl1s innledningsvis (s.20) at «I utgangspunktet forst1r vi norsk nordomr1depolitikk som *landets utenrikspolitikk i de europeiske nordomr1dene*», m.a.o. en vesentlig snevrere forst1else enn den definisjon som regjeringens nordomr1destrategi legger til grunn (s.157–158), og hvor innenrikspolitiske og sirkumpol1ere elementer inng1r. At forfatterne innimellom utviser et elastisk forhold til sin egen definisjon, har knapt v1rt til 1 unng1.

Boken gir en interessant og innsiktsfull redegj1relse for den utviklingen som har funnet sted gjennom de siste 1rene med hensyn til bruken av nordomr1de-begrepet – herunder endringer i innhold, vektlegging og retning – i politikku-

¹ Litter1ert interesserte vil finne en brukbar gjengivelse p1 baksiden av Regjeringens nordomr1destrategi, Utenriksdepartementet, Oslo/Troms1 1. desember 2006; <http://www.regjeringen.no/upload/kilde/ud/nyh/2006/0184/ddd/pdfv/302927-strategi06.pdf>.

formingen og i den offentlige debatt. Her mener riktignok denne anmelder å ane et snev av perspektivforkortning fra forfatternes side: Altså en tendens til å over-tydeliggjøre de utviklingslinjer som ligger nærmest i tid, som så kontrasteres mot «før-situasjonen» (*in casu* 1970-80-90-årene), mens kontinuiteten med «de lange linjer» underspilles.

NÅR ALL den opp-haussede mote-retorikken skrelles av, synes det betimelig å stille spørsmålet om hvor «ny» den såkalte «nye nordområdepolitikken» egentlig er. Og det er nettopp dét de to forfatterne – fortjenstfullt nok – også gjør: «Er det i det hele tatt noe nytt i den «nye» nordområdepolitikken?» (s. 159). Deres svar er at «Den virkelige nye nordområdepolitikken er først og fremst en serie offentlige dokumenter og enkelte nye aktiviteter som følger av disse». Og de følger opp med fordomsfritt, men forsiktig å spørre: «Kan det tenkes at 2000-tallets nordområdepolitikk (...) vil huskes mer for sine innenrikspolitiske enn for sine utenrikspolitiske resultater?»

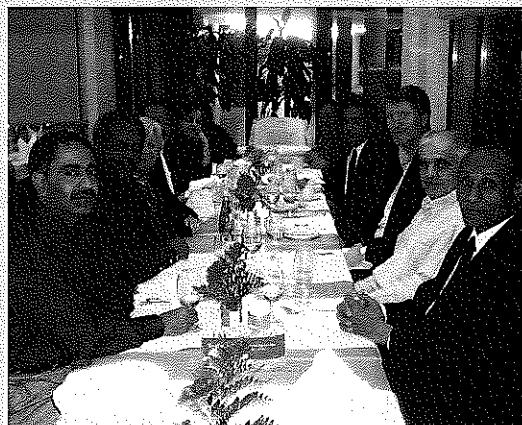
Den våkne leser vil utvilsomt kunne gjøre seg sine egne refleksjoner, over dette spørsmålet såvel som over bokens mange andre stimulerende betraktninger.

Omslagets forside er prydet med en karikaturtegning av Inge Grødum, utstyrmessig er boken forøvrig kleddelig nøktern. Men løp, kjøp og les!

P.S. Begrepet «nordområdene» var ikke i vanlig bruk før på 1970-tallet. Såvidt undertegnede har kunnet registrere, ble uttrykket først lansert av utenriksminister Knut Frydenlund, da han tiltrådte høsten 1973. Kan noen av UDpostens lesere være behjelpelig med å dokumentere en eventuell tidligere tidfestet forekomst av dette pregnante honnrordet? ❧

Én fraværsdag på 26 år!

VI HAR MANGE meget dyktige og pliktoppfyllende lokalt ansatte ved våre utenriksstasjoner. En av disse er ambassadørens sjåfør ved ambassaden i Riyadh, Alami Mohamed Kausar. Han har ikke hatt mer enn én fraværsdag på 26 år, og det var da ett av barna hans ble født. Ambassadør Pål Moe, som tidligere har tjenestegjort ved ambassaden, har skrevet følgende hilsen: «Jeg har hatt gleden av å samarbeide med mange dyktige lokalt ansatte ved tjenestegjøring ute. En av disse er den usedvanlig sympatiske sjåfør ved ambassaden i Riyadh, Mohamed Kausar. Han er alltid blid og hyggelig. Tjenestevillig langt utover det man kan forvente. Alltid beredt, alltid hjelpsom, også overfor besøkende. Prikkfri kjøring og aldri fraværende. Han kan tjene som forbilde for oss alle!»

Kausar, foran til venstre, sammen med kolleger under fjorårets kombinerte hajj-, jule- og årsavslutning.

Avskjed med Turid

Nyttårsaftnen tok Turid Wolff fra Avdeling for sikkerhet og nær-områder steget over i pensjonistenes rekker. Personalseksjonen overrakte blomster, gaver og en personlig hilsen fra utenriksministeren med takk for meget solid innsats – på en tilstelning som fant sted ganske nøyaktig 47 år etter at Turid i november 1960 begynte på sin første utestilling som assistent på Generalkonsulatet i New York.

Vi ønsker Turid alt godt i hennes vel fortjente pensjonisttilværelse.

